Прадмова

Прапанаваныя ў метадычным дапаможніку планы-канспекты ўрокаў складзены згодна з дзеючымі вучэбнымі праграмамі для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання.

Мэта дапаможніка — палегчыць падрыхтоўку настаўніка да ўрока ў адпаведнасці з сучаснымі патрабаваннямі да арганізацыі адукацыйнага працэсу па беларускай мове на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі. Размеркаванне вучэбнага матэрыялу адпавядае зместу падручніка (*Свірыдзенка, В. І.* Беларуская мова: вучэбны дапаможнік для 2 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання / В. І. Свірыдзенка. — Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2020).

Аўтары выкарыстоўваюць заданні, якія стымулююць пазнавальную актыўнасць вучняў, патрабуюць самастойнага пошуку інфармацыі, яе выкарыстання для выканання вучэбных і практычных задач. Таксама прапануюцца практыкаванні на ўзбагачэнне слоўнікавага запасу навучэнцаў, засваенне вымаўленчых нормаў і правілаў правапісу, развіццё творчых здольнасцей пры стварэнні ўласных вусных і пісьмовых выказванняў.

Змест працы па каліграфіі звязваецца з вывучаемым на ўроку фанетычным, лексічным, граматычным матэрыялам.

Звярніце ўвагу на разнастайныя віды работ на ўроку: работа з тэкстам, тэставыя заданні, складанне гексаў, кластараў па тэме, інтэрактыўныя заданні (спасылкі на learningapps.org).

Безумоўна, матэрыял неабходна выкарыстоўваць творча, улічваючы псіхалагічныя асаблівасці вучняў, а таксама іх здольнасць успрымаць вучэбны матэрыял.

Урок 48

Цвёрдыя і мяккія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме

Мэта: фарміраванне паняцця «цвёрдыя і мяккія зычныя гукі».

Задачы:
- пазнаёміць з парнымі цвердымі — мяккімі зычнымі гукамі;
- вучыць абазначаць мяккасць зычных з дапамогай літар *е, ё, ю, я, ь*;
- пашыраць лексічны запас вучняў словамі лексіка-семантычнай групы «рыбы»;
- развіваць назіральнасць, выхоўваць любоў да прыроды.

Ход урока

I. Арганізацыйны этап

Званочкам звонкім урок павітаўся.
Сядзем за парты. Занятак пачаўся!

II. Этап праверкі дамашняга задання

— Праверым дамашняе заданне.

Практыкаванне 275, с. 142.

— Якія літары ўставілі ў словах *сястрычкі, каляровыя, цяплей*. (*Літары **я**.*)

— Растлумачце чаму напісалі літару ***я***?

— Як змянілі выдзеленае слова *цяплей*? (*Цёплы.*)

III. Этап падрыхтоўкі вучняў да асэнсаванага засваення новага матэрыялу

3.1. Арфаграфічная размінка.

— Устаўце прапушчаныя літары, растлумачце іх напісанне.

Карась

Зак..паўся карась
У р..чную гразь.
Ц..пла, д..бра карасю,
Так праспіць ён ..сю зіму.

— У рэках і азёрах Беларусі водзіцца 68 відаў рыб. 9 відаў знаходзяцца пад пагрозай знікнення. Таму ў нашай краіне існуюць правілы вядзення рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства.

— Адгадайце рэбусы. Атрыманныя словы ўключым у хвілінку чыстапісання.

’ Ы АК 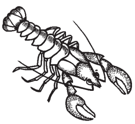 А

С=Б

рыбы *рыбак* *рака*

3.2. Хвілінка чыстапісання.

— Запішыце літары і склады, чаргуючы іх да канца радка.

Р р Ра ры рэ

— Запішыце словы і сказ.

рыбы рыбак рака

Рыба маленькая, ды юшка салодкая. (Рыба мелка, да уха сладка — рус.)

3.3. Пашырэнне лексікі вучняў. Работа з фразеалагізмамі.

- *Як рыба ў вадзе* (адчуваць сябе камфортна, утульна, упэўнена, вельмі добра арыентавацца, у чым-небудзь разбірацца).
- *Трапляцца на вуду* (быць падманутым, перахітрыць).
- *Біцца як рыба аб лёд* (настойлівыя, але марныя намаганні (безвыніковая дзейнасць)).

Настаўнік дэманструе малюнак с рыбай сом.

— Хто ведае назву гэтай рыбы?

— Так. Гэта сом. Сом лічыцца самым буйным прадстаўніком рыб, якія жывуць на тэрыторыі Беларусі. Аддае перавагу глыбінным участкам рэк і вадаёмаў.

— Запішыце слова *сом*. Колькі зычных гукаў у слове? Колькі галосных? Змяніце галосны, каб атрымалася лічба першага дзясятка. (*Сом — сем.*)

— Словы *сом* і *сем* адрозніваюцца не толькі напісаннем, але і вымаўленнем зычнага гука [с]. У слове *сом* гук [с] вымаўляецца цвёрда, а ў слове *сем* гук [с’] вымаўляецца мякка.

Настаўнік пачынае запаўняць табліцу.

Вымаўляецца цвёрда	Вымаўляецца мякка

IV. Этап засваення новага матэрыялу

— Сёння на ўроку мы пазнаёмімся з паняццямі «цвёрдыя і мяккія зычныя гукі». Навучымся адрозніваць цвёрдыя і мяккія зычныя гукі.

ЛІТАРАТУРА

1. Беларуская мова. Навучанне чытанню і пісьму. Сшытак 4. 2 клас : дапам. для агульнаадукац. устаноў з рус. мовай навучання / В. С. Сцяпурка, Я. Я. Кузьміч, А. С. Кавалевіч. Мн., 2008.
2. Беларуская мова: Фізхвілінкі [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://belaruskaja.blogspot.com/p/blog-page_1.html. — Дата доступу: 10.08.2021.
3. Загадкі [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://sad-dolginovo.schools.by/pages/zagadk. — Дата доступу: 10.08.2021.
4. Загадкі на беларускай мове [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: http://uchitelskiportvel.blogspot.com/p/blog-page_2.html. — Дата доступу: 10.08.2021.
5. Канспект урока па прадмеце «Чалавек і свет. “Рыбы”». 2 клас [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://infourok.ru/kanspekt-uroka-pa-pradmece-chalavek-i-svet-ribi-klas-2041993.html. — Дата доступу: 10.08.2021.
6. *Паўлоўскі, І. І.* Беларуская мова: зборнік кантрольных работ (спісванні, дыктанты, дыктанты з граматычным заданнем): 1—4 класы: дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларускай мовай навучання / І. І. Паўлоўскі. 3-е выд. Мн., 2014.
7. *Свірыдзенка, В. І.* Беларуская мова: вучэбны дапаможнік для 2 класа агульнаадукацыйных устаноў з рускай мовай навучання / В. І. Свірыдзенка. Мн., 2020.
8. *Сямак, А. Л.* Алімпіяды па беларускай мове. 2—4 класы / А. Л. Сямак. Мн., 2015.
9. Тэкст для перакладу. 2 клас / Учебные материалы. Методические рекомендации для учителей [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://uma.by/foxy/belaruskaya-mova/tekst-dlya-perakladu-2-klas.html. — Дата доступу: 16.08.2021.
10. Фізкультхвілінкі [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://multiurok.ru/files/fizkultminutki.html. — Дата доступу: 15.08.2021.
11. Фізкультхвілінка — карысны адпачынак / Брестский областной институт развития образования [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://boiro.by/деятельность/педагогический-опыт/document-60433.html. — Дата доступу: 16.08.2021.
12. Фізкультхвілінкі на ўроку / Блог настаўніка беларускай мовы і літаратуры Ралавай Аляксандры Уладзіміраўны [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: https://aleksandraralova2013.blogspot.com/p/blog-page_70.html. — Дата доступу: 16.08.2021.

Змест

Урок 48. Цвёрдыя і мяккія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме 2
Урок 49. Цвёрдыя і мяккія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме 6
Урок 50. Зычныя гукі [д] — [дз'] 10
Урок 51. Зычныя гукі [д] — [дз'] 15
Урок 52. Зычныя гукі [д] — [дз'] 20
Урок 53. Зычныя гукі [т] — [ц'] 26
Урок 54. Зычныя гукі [т] — [ц'] 30
Урок 55. Зычныя гукі [т] — [ц'] 34
Урок 56. Зычныя гукі [т] — [ц'] 38
Урок 57. Зацвярдзелыя зычныя гукі 42
Урок 58. Зацвярдзелыя зычныя гукі 46
Урок 59. Зацвярдзелыя зычныя гукі 50
Урок 60. Звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . 54
Урок 61. Звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . 59
Урок 62. Звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . 65
Урок 63. Звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . 70
Урок 64. Падоўжаныя зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . . 75
Урок 65. Падоўжаныя зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . . 79
Урок 66. Падоўжаныя зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . . 83
Урок 67. Падоўжаныя зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме . . . 86
Урок 68. Раздзяляльныя знакі — апостраф (') і мяккі знак (ь) . . 89
Урок 69. Раздзяляльныя знакі — апостраф (') і мяккі знак (ь) . . 93
Урок 70. Раздзяляльныя знакі — апостраф (') і мяккі знак (ь) . . 98
Урок 71. Раздзяляльныя знакі — апостраф (') і мяккі знак (ь) . . 102
Урок 72. Абагульняльны ўрок па раздзеле «Гукі і літары». Кантрольная работа па раздзеле «Гукі і літары» 106
Урок 73. Значэнне слова. Знаёмства з перакладнымі слоўнікамі (руска-беларускім, беларуска-рускім) 111
Урок 74. Словы, якія называюць прадметы 116
Урок 75. Словы, якія называюць прадметы 120

Урок 76. Прыназоўнік. Правапіс прыназоўнікаў. Кантрольны слоўнікавы дыктант 123
Урок 77. Словы, якія называюць прыметы прадметаў 126
Урок 78. Словы, якія называюць прыметы прадметаў 131
Урок 79. Словы, якія называюць дзеянні прадметаў 136
Урок 80. Словы, якія называюць дзеянні прадметаў 141
Урок 81. Сказ. Выражэнне ў сказе закончанай думкі. Афармленне сказа на пісьме 144
Урок 82. Вызначэнне слоў, якія абазначаюць, пра каго ці пра што гаворыцца ў сказе і што гаворыцца 150
Урок 83. Вызначэнне слоў, якія абазначаюць, пра каго ці пра што гаворыцца ў сказе і што гаворыцца 155
Урок 84. Вызначэнне сувязі слоў у сказе 159
Урок 85. Кантрольны дыктант 165
Урок 86. Тэкст. Адрозненне тэксту ад набору сказаў 166
Урок 87. Тэма і галоўная думка тэксту 170
Урок 88. Загаловак. Навучальны пераказ 174
Урок 89. Падзел тэксту на часткі: пачатак, асноўная частка, заключная частка 178
Урок 90. Абагульняльны ўрок 182
Урок 91. Паўтарэнне 187
Урок 92. Паўтарэнне 191
Урок 93. Паўтарэнне 196
Дадатак. Фізкультхвілінкі 201
Літаратура 206

Зак. 32/2711289-1.